

Fiston Mwanza Mujila

Tram 83

Vertaald door Jeanne Holierhoek

2015

DE BEZIGE BIJ

AMSTERDAM | ANTWERPEN

In het zweet uwer borsten zult ge uw brood eten

1

In den beginne was er het steen en het steen zette aan tot bezit en het bezit tot een rush, en in de rush arriveerden mannen met velerlei gezichten die in het rotsgesteente spoorwegen uithakten, een leven van palmwijn fabriceerden en een systeem verzonnen, tussen de mijnen en de handelswaar.

Station Noord. Vrijdag, tussen zeven en negen uur in de avond.

‘Geduld, vriend, jij weet toch ook wel dat de treinen hier hun tijdsbesef kwijt zijn.’

Station Noord kende geen schaamte... Het was niets dan een onvoltooide metalen constructie die weer was vernield door granaten, met rails en locomotieven die herinnerden aan de door Stanley aangelegde spoorlijn, maniokvelden, goedkope hotels, povere eettentjes, bordelen, revivalkerken, bakkerijen en door mensen georkestreerde geluiden in een mengeling van generaties en nationaliteiten. Het was de enige plek ter wereld waar je je kon verhangen, je behoefte kon doen, kon vloeken, aan de scharrel kon gaan of je zoek laten raken zonder je om de blik van wie dan ook te hoeven bekommeren. Er hing trouwens voortdurend een sfeer van samenzwerderige verbondenheid. Jakhalzen eten geen jakhalzen. Ze bespringen kalkoenen en patrijzen om ze te verslinden. De mythe, die ons vaak misleidt, bleef tot vervelens

toe verkondigen dat alle plannen om verzet te plegen en bevrijdingsoorlogen te beginnen waren ontkiemd op het station, tussen twee locomotieven. En alsof dat niet genoeg was, beweerde dezelfde mythe dat de aanleg van de spoorlijn tal van doden had gekost ten gevolge van tropische ziekten, technische miskleunen, de slechte arbeidsomstandigheden die het koloniale bewind afdwong, nou ja, het bekende verhaal.

Station Noord. Vrijdag. Tussen zeven en negen.

Hij wachtte nu al bijna drie uur, tussen de voorbijgangers die tegen hem op botsten, tot de trein zou komen. Lucien had nadrukkelijk melding gemaakt van het tijdsbesef en van de treinen hier die alle records sloegen: ontsporingen, vertragingen, promiscuïteit... Requiem had belangrijkere dingen te doen dan te wachten op een vent die met het verstrijken der jaren voor hem elk belang had verloren. Sinds Requiem het marxisme de rug had toegekeerd, werd iedereen die hem zijn vrijheid van denken en handelen ontnam door hem uitgemaakt voor saloncommunist of dorpsideoloog. Hij moest een bestelling afleveren, het was een kwestie van leven of dood. Maar de trein met die ellendeling van een Lucien liet op zich wachten.

Station Noord. Vrijdag. Tussen zeven...

‘Meneer wenst gezelschap?’

Een meisje bleef voor hem staan, gekleed zoals je je op een vrijdagavond kleedt op een station waarvan de metalen constructie onvoltooid is gebleven. Een kort mo-

ment om de waar te peilen, een dof geluid, een kabaal waaruit kon worden afgeleid dat het monster binnenreed.

‘Weet u ook hoe laat het is, mister?’

Hij had het meisje afdoende geanalyseerd en zich haar zelfs, ondanks het halfduister, bij hem thuis in bed voorgesteld. Hij trok haar tegen zich aan, vroeg hoe ze heette, ‘noem mij maar Requiem’, liet zijn vingers dwalen over de tietten van het jonge ding, er klonk nog een zin: ‘Die dijen van je, machtig als een fles wodka...’ alvorens te verdwijnen in de massa, die klef was en grijsgroen, plakkerig, naargeestig...

Hij moest iets afspreken. Een plaats aangeven waar ze rustig zouden kunnen converseren. De jonge vrouw hield aan en hij slaakte een zucht, beet zich op zijn lippen en stamelde: ‘We zien elkaar in Tram 83.’ In feite haalde dat niet veel uit, want hij moest die Lucien naar zijn flat brengen. Bij die gedachte schudde Requiem zijn kop. En dan de handelswaar die aan de vers uit Oost-Europa gearriveerde toeristen diende te worden geleverd. Intussen zwol het kabaal aan. Het beroerde was dat de treinen die op dit uur van de avond binnenreden het gespuis vervoerden, studenten en mijnwerkers, dat niet meer op eigen kracht thuis kon komen. Om tot nu toe onbekende redenen doorsneed de spoorlijn de enige universiteit hier in de buurt. De middagcolleges werden niet verstoord door de herrie van het rijdende gevaarte, maar door studenten die met gepakte biezen vertrokken, want als je je trein mist, beste vent, dan doe je het

echt wel in je intellectuele broek. De paar docenten die woonruimte hadden gekraakt in de buitenwijken van het Stadland, gooiden tegelijk met hun discipelen de trossen los. Overlevingsinstinct valt niet te leren. Zoiets komt vanzelf. Anders zouden ze al wel een universitaire cursus instincten hebben opgezet. De treinen passeerden zonder te stoppen. Dus de snelste studenten grepen zich vast aan het rammelende ijzer, roeien met de riemen die je hebt! De grillen van deze studenten, die meenden dat ze alles mochten, vormden een contrast met het beestachtige gedrag van de delvers die in dezelfde wagons kwamen en gingen. De studenten maakten de arbeiders het verwijt dat ze hun waardigheid verkwanselden aan degenen die van alle kanten waren toegestroomd om de mijnen te exploiteren en met de winst te gaan strijken. De arbeiders hadden daar maling aan, zo sjofel als ze waren en met lijven verstijfd van de radioactiviteit maakten ze duidelijk dat je niet hoeft te hebben gestudeerd om te neuken en je daarna vol te zuipen met koel bier. Er waren trouwens ook studenten die in de mijn afdaalden om hun schulden te betalen.

Requiem ging op zoek naar de naald in de hooiberg. De studenten, boos, broodmager en overspoeld door de gebeurtenissen, strooiden theorieën rond als hadden ze die buitgemaakt in de oorlog. De kompelande delvers of delvende kompels, dat lag eraan, diepten uit hun strot vervloeking op die niet voor herhaling vatbaar zijn. Iedere avond dezelfde opera. Ze beloerden elkaar, trokken vuile grimassen, begonnen te schelden en gingen

zelfs op de vuist. Het verhaal ging dat er bij de laatste confrontaties zeventienhonderd doden waren gevallen, afgezien nog van hen die gesmoord waren of zwaargewond.

Moe van het lawaai en van de drank die hij net naar binnen had geslagen, zocht Requiem steun tegen een pilaar, wachtend tot het terrein vrij zou zijn. Tot diep in de nacht bleven ze rondhangen op de perrons, de studenten met hun staking, de delvende kompels die uit hun bek stonken naar roest van het smerigste soort.

‘Ik ben een vrije vrouw, maar ik zoek nog de man van mijn leven.’

Hij was intussen al met zijn gedachten bij de siliconenborsten van het mokkeltje dat in Tram 83 op hem wachtte. Hoe moest hij Lucien afpoeieren, nadat ze elkaar al die jaren niet hadden gezien, om met haar te kunnen verdwijnen in de kronkelingen van de nacht? De mijnwerkers en de studenten bleven elkaar testen. Ze namen dezelfde route nergens heen, naar de apotheose van hun dreigementen. Requiem werd een soort aanwezigheid gewaar. Hij hief zijn wenkbrauwen: Lucien, scharminkelig en wel... Requiem zette zich in beweging. Hij registreerde dat zijn vriend geen vlees meer op de botten had. Een tijdvak mocht verstrijken, een beschaving mocht kantelen... Lucien was volledig in het zwart gekleed, harmonieus gecombineerd met een rode sjaal, de ruimte onder zijn oksels gevuld met paperassen. Schuin over de borst een intens versleten tas van kunstleer. Haren in de war. Verfrommeld gezicht. Snor intact.

Kille blik. Schorre stem. Zonder veel geestdrift omarmden ze elkaar.

‘Die schoften, ga me niet vertellen dat ze je kop hebben fijngestampt...’

‘En hoe gaat het met jou?’

‘En met Jacqueline?’

‘Dat is een lang verhaal.’

‘Hoe heb je je weten te redden?’

‘Dat vertel ik nog...’

‘De schoften, de schoften, ze...’

‘Kan ik met je mee?’

‘Ja,’ antwoordde Requiem koeltjes, ongetwijfeld met zijn gedachten bij het meisje dat gekleed was zoals je je op een vrijdagavond kleedt op een station waarvan de metalen constructie onvoltooid is gebleven, waar dissidente, naar seks hunkerende opstandelingen, studenten en delvers dezelfde route nemen.

‘Ik ben een zeer sensibele vrouw.’

Twee dikke tranen liepen over het gezicht van de man die uit de trein was gestapt op dit station waarvan de metalen constructie... Zwijgend liepen ze door de hal en door de andere fragmenten van het station, omgeven door een paar tienermoeders aan de leiband, docenten die college-aantekeningen verpatsten, intellectuelen stinkend naar gezouten vis, Cubaanse artiesten die de salsa, de flamenco en de merengue stonden te dansen, zomaar.

2

Eerste nacht in Tram 83: nacht van losbandigheid en drank, bedelnacht, nacht van voortijdige zaadlozingen, van syfilis en andere seksueel overdraagbare aandoeningen, nacht van de prostitutie, gewiekste nacht, nacht van dans en dansen, nacht waarin dingen worden voortgebracht die alleen bestaan tussen een overmaat aan bier en de bedoeling je zakken te legen waar een wasem uit opstijgt van bloedmineralen, een soort drek die wordt verheven tot grondstof, in den beginne was er het steen...

‘We liepen door de schemering van de geschiedenis. We waren de melkkoeien van een denksysteem dat profiteerde van onze jeugd en ons volledig vermaalde. Stront waren we.’

‘We hadden een ideaal, de onschuld...’

‘De onschuld,’ hernam Requiem, schaterlachend. ‘Be-doel je dat echt, onschuld? Onschuld is een vorm van lafheid. Je moet je leven afstemmen op het tijdvak waarin je je beweegt, broeder.’

‘Jij bent geen haar veranderd.’

‘Hier word je niet ouder, hier besta je, niet meer dan dat.’

‘Requiem...’

‘Hier is New Mexico, ieder voor zich en de stront voor ons allen.’

Tram 83 was een van de drukste slettenkroegen. De

faam van deze bar, waar je ook wat kon eten, strekte zich uit tot voorbij de grenzen van het Stadland. Tram 83 zien en dan creperen, het werd eindeloos herhaald door de toeristen die uit alle windstreken kwamen aanwaaien om lopende zaken af te handelen. Overdag dwaalden ze als zombies over de mijnconcessies die ze tot ver in de omtrek bezaten en 's avonds landden ze in Tram 83 om hun geheugen op te frissen. Aldus gold dit oord als een waar theater, bij gebrek aan een groot circus. Je kon er de volgende achtergrondgeluiden horen.

‘Ik heb zin om je te masseren, als voorspel, en dan langzaam aan je te gaan zuigen, overal aan je te zuigen, je af te zuigen tot ik geen spuug meer in mijn mond heb.’

Niet alleen in Tram 83, zelfs op de universiteit en in de mijnen deinsden de vrije vrouwen er niet voor terug potentiële klanten met vergelijkbare psalmodieën aan te spreken.

Muzikanten zonder roeping of bejaarde hoeren of goochelaars of dominees van revivalkerken of studenten die eruitzien als monteurs of dokters die in nachtclubs hun diagnoses komen stellen of jonge journalisten die al gepensioneerd zijn of travestieten of sjacheraars op afgedragen schoenen of liefhebbers van pornofilms of bandieten of pooiers of van het tableau geschrapte advocaten of klusjesmannen of voormalige transseksuelen of polkadansers of zeerovers of zoekers naar politiek asiel of leden van criminele bendes of archeologen of mislukte premiejagers of avonturiers van de moderne tijd of ontdekkingsreizigers vorsend naar een verloren bescha-

ving of orgaanhandelaren of derderangsfilosofen of verkopers van vers water aan de hoogste bieder of kappers of schoenpoetsers of onderdelenreparateurs of weduwes van militairen of seksverslaafden of dwepers met weë romans of dissidente rebellen of broeders in Christus of druïden of sjamanen of afrodisiacumventers of publieke schrijvers of verkopers van echte valse paspoorten of handelaren in vuurwapens of sjouwers of uitdragers of prospectors met te weinig contanten of Siamese broers of mammelukken of struikrovers of tirailleurs of waarzeggers of valsemunters of verkrachtingsgeile soldaten of drinkers van aangelengde melk of autodidactische slagers of maraboets of huurlingen die Bob Denard als hun idool beschouwen of verstokte alcoholisten of kompels of paramilitairen die zichzelf tot 'heersers der aarde' hebben uitgeroepen of patserige politici of kindsoldaten of ontwikkelingswerkers volop bezig met nachtmerrieachtige projecten als het aanleggen van spoorlijnen en het ambachtelijk exploiteren van koper- en mangaanerts of kuikenmeisjes of dealers of hulpserveersters of pizza-koeriers of leveranciers van groeihormonen; alle soorten mensen verdringen zich in Tram 83, hunkerend naar goedkoop geluk.

'Wensen de heren gezelschap?'

Nauwelijks zestien, ingesnoerd in summiere bovenlijfjes, traden twee tieners hun met een overweldigende glimlach tegemoet. Requiems blik bleef steken bij het juffertje met een kapsel als een savannebos.

'Je borsten lessen mijn dorst...'

‘Meneer...’

‘Hoeveel kost een massage?’

Het meisje kwam met een bedrag.

‘Je weet dat de beurs van Tokio in vrije val is?’

Ze pakte hem bij zijn polsen.

‘Winst is verkoopprijs plus aankoopprijs min verpakking...’

Aan de voorgevel van de Tram hing een groot bord: ‘Af te raden voor behoeftigen, beklagenswaardigen, onbesnedenen, geschiedkundigen, archeologen, lafaards, psychologen, gierigaards, onnozelen, onvermogenen en voor ieder ander die de pech heeft jonger dan veertien te zijn, plus de uitverkorenen van het twaalfde huis, graveurs zonder geld, sadistische studenten, de politici van de Tweede Republiek, historici, vitters, verklikkers...’ Requiem noteerde het telefoonnummer van het meisje. Ze drongen het etablissement in. Deze Tram 83 had niets speciaals. Alom duisternis. Het leek wel de grot van Lascaux. Mannen. Vrouwen. Kinderen, met glazen en peuken. Achterin een band die schaamteloos een stuk van Coltrane aan het verkrachten was, dat moest ‘Summertime’ zijn. Ze liepen in de richting van de bar. Twee meisjes met dikke tomatenborsten liepen prompt achter hen aan. Zoiets heet ‘schaduwen’.

‘Weet u ook hoe laat het is?’

Geen antwoord. Requiems ogen doorzochten de beha’s. Een van hen was het meisje dat hem had aangesproken op het station waarvan de metalen constructie...

‘Weet u ook hoe laat het is?’ bleven de tienermoeders

met nadruk vragen, sober en vastbesloten.

Het was een gigantisch karwei ze allemaal te herkennen, de vrouwen die Tram 83 betraden. Stuk voor stuk voerden ze een verbeterd strijd tegen de veroudering. Lastig ook om te proberen de scheidslijn te trekken tussen de meisjes onder de zestien, die kuikens werden genoemd, de tienermoeders, de vrouwen tussen de twintig en de veertig, die ongehuwde moeders heetten zelfs al hadden ze geen kinderen, en de leeftijdloze vrouwen wier vaste leeftijd begon bij eenenveertig... Geen van die vrouwen wilde een rimpel krijgen. Ze waren van de ochtend tot de avond bezig met hun make-up, hadden namaakborsten, zetten forse middelen in om de klanten op te geilen en droegen buitenlands klinkende namen als Marilyn Monroe of Sylvie Vartan of Romy Schneider of Bessie Smith of Marlene Dietrich of Simone de Beauvoir, een kwestie van je aanwezigheid op aarde kracht bijzetten.

‘De klok van je vader,’ kaatste Requiem terug.

Ze namen het derde tafeltje links bij de hoek van de bar, waar je een blijvend vrij uitzicht had zowel op de entree als op de jazzmannen die muziekschennis bleven plegen, op de toiletten, op de bar en op een hele rij tienermoeders, allergisch en agressief, celibatair en geslachtsrijp bovendien. Op zijn momenten van gekte bleef Requiem tegen wie het maar wilde horen herhalen dat je, om het interne verkeer en de doopboekjes te controleren, het best een tafeltje kon kiezen dat ruim zicht bood op alle voornoemde plaatsen, te weten: de bar, de

sanitaire voorzieningen, de vrouwen alleen, de entree van de Tram, de muzikanten, zelfs wanneer ze zich van het podium haastten om daarachter hun marihuana te roken, de serveersters, de hulpserveersters... Een paar minuten bleven ze zwijgend zitten. Het gaf blijk van moed om te proberen hier tot een dialoog te komen, in de wanorde die werd geschapen door de afgebladderde muziek, het gejoel van de toeristen en andere parvenu's die zich overgaven aan de atmosfeer en in vervoering raakten, die heen en weer bewogen, lispelden, begonnen te blèren en geld tevoorschijn haalden dat ze in de richting van de musicerende mannen gooiden. 'Pak me eens lekker beet...' 'Weet u ook hoe laat het is?' 'Mijn lichaam is van jou, keten me, maak van mij je slavin, je handelswaar, je privéjachtterrein...' Hetgeen het vuur van het orkest nog extra aanwakkerde, waardoor de fraaie melodie nog zwaarder werd mishandeld... In de labyrinten van het Stadland luister je niet naar jazz om de geur van suikerriet op te snuiven of om het negerbewustzijn te hervinden of om van de schoonheid van de klanken te genieten: je luistert naar jazz omdat je naar jazz moet luisteren wanneer je op bankbiljetten slaapt, dagelijks je handelswaar aflevert, je bezighoudt met een fabriek die grondstoffen verwerkt, omdat je de neef bent van de dissidente Generaal, omdat je een scharrel onderhoudt die je in onmogelijke benevelingen aan je bed kluistert. Jazz is een teken van adel, het is de muziek van de rijken en nieuwe rijken, van hen die deze mooie afgeleefde wereld construeren. Dat soort mensen luistert niet naar de

rumba want die vinden ze vies, primitief en ongeschikt voor het oor. De rumba en de jazz zijn door een oceaan van elkaar gescheiden, zeggen ze. Naar jazz luister je niet zoals je je in een met Congolese saus overgoten rumba stort. De jazz is vooral een steil terrein, een klif dat slechts kan worden beklommen door wie een idee heeft over de herkomst, de ontwikkeling. De grootheden van de jazz... De jazz is niet meer de geschiedenis van de negers. Waar de jazz op rust, dat weten alleen de toeristen en zij die in staat zijn het geld te temmen. Deze muziek is de enig mogelijke vereenzelviging met een bepaalde burgerij, de burgerij van het laatste uur. Dus wanneer er jazz wordt gespeeld, maakt heel Tram 83 zich los uit de slaapziekte. Bij de eerste saxofoonklank begint de grote vermomming. De mijnwerkers en studenten nemen de manieren van de toeristen over. Ze kijken, glimlachen, heffen het bierglas, lopen heen en weer, openen de rij, roepen net als de toeristen naar de serveersters en hulpserveersters, nemen de hooghartige houding aan van een samoeraï, maken de gebaren van een maharadja, worden zelfverzekerd als de dalai lama. De kuikens, serveersters en hulpserveersters laten zich niet kleinkrijgen. Met een glimlach als van de Engelse koningin spelen ze de rol van denkbeeldige keizerinnen. De jazzmuziek is de enige hefboom die al dat rapaille van Tram 83 gebruikt om van sociale klasse te veranderen zoals je overstapt van de ene metro op de andere.

‘Ik, u, de liefde, dat ben ik, bedrijf met mij de liefde, jij en ik, het liefdesbedrijf...’

Zonder iets te zeggen keken de twee mannen elkaar aan. Lucien verbaasde zich over de bureaucratische traagheid van de bediening. Requiem had het wachtwoord, hij kende de verkeersregels, de inhoud van de bijlage, de oplossing van het raadsel. Om zichzelf belangrijk te maken liepen de serveersters en hulpserveersters in een slakkengang, deden ze nors en wekten ze de irritatie van de clientèle.

‘Weet u ook hoe laat het is?’ drongen andere jonge vrouwen aan die bij hen waren gestopt om de eerste twee te hulp te schieten, met prominente borsten en vaardig in masseren, strelen en andere ingrediënten voor de nacht.

Naast hen had een authentiek postkoloniaal stel plaatsgenomen. De man, hij leek zo rond de twintig, zijn handen wroetend in de boezem van zijn tafelenote, naar Requiem beweerde een dame van achtenzeventig, zei zijn brevier: ‘Je hebt een glimlach waar ik totaal van ondersteboven raak, dag en nacht heb ik je lief, ik heb je lief op maandag, op dinsdag, op woensdag...’ Het kon niet anders dan een student zijn, of de medewerker van een bedrijfje dat failliet was gegaan. In dit gedeelte van equatoriaal Afrika zijn de jonge jaren een verspilling. Mensen van onder de vijfendertig zijn er potentieel rancuneus en xenofob, zwendelaars, gladjanussen, in staat tot wat voor listen ook, tot jazzmuziek of tot een evenwichtig huwelijk, om zich te bevrijden uit de armoe.

‘Het verschijnsel van hervonden evenwicht, van overeenstemming en lichamelijke integratie heeft een relatie

met beide instanties,' vervolgde Requiem tussen twee peuken in. 'Ik heb een halfjaar een bureau gerund dat ontmoetingen vergemakkelijkte tussen jonge mannen en volwassen vrouwen, of tussen kuikentjes en toeristen.'

'Weet u ook hoe laat het is?'

'De klok van je vader...'

Er werd fors gepaft. Men ging op in de jazzmuziek. Men bepotelde elkaar in het donker. Men was beducht voor de tienermoeders... Eindelijk arriveerde een stuurs kijkende serveerster. Nors en zonder omhaal plantte ze op de tafel de twee flessen bier die ze vijf kwartier eerder had moeten brengen. Ze rekenden af, maar de serveerster bleef stokstijf staan wachten op de fooi. Ze negeerden haar. Ze begreep de strategie en zette behendig het tegenoffensief in. Ze bleek niet bereid de capsules van de drankwaar te lichten. Lucien haalde een muntstuk tevoorschijn, maar Requiem stak een hand uit om hem tegen te houden.

'Regel nummer 1: laat je nooit intimideren door een serveerster die een aanval krijgt van hysterie. We zijn niet in Moskou. Hier zijn fooien verplicht. Maar voor ons, die de Nieuwe Wereld kennen, geldt een uitzondering. Elke met kracht geëiste fooi wordt door ons van tafel geveegd. Laten ze maar een klacht indienen, die serveersters! De mijnen en hun toeristen kennen me, ze kennen me, de toeristen en de mijnen.'

Maar zij zag het anders.

'Gigolo!'

‘Fooien zijn uit de tijd, ik geef wanneer ik wil.’

Om er een punt achter te zetten besloten ze de flessen met hun tanden open te trekken. Zij werd boos en begon te schelden, hief dreigend een zakmes, pakte de glazen en verdween. Ze namen een slok uit de fles. De musici vervolgden hun zwerftocht, net als de toeristen, de jonge man en zijn leeftijdloze vrouw, de meisjes met hun mandarijnborsten, agressief steigerend op hun ene en enige zang: ‘Weet u ook hoe laat het is?’

‘Misschien...’

Lucien pakte zijn notitieboekje en begon te schrijven: ‘Dit is geen bar. Waar kunnen ze zich laten gaan als er geen vrouwen meer zijn om over te fantaseren? Waar kunnen ze hun zaad deponeren? Waar kunnen ze hun tegenslagen wegspoelen als ze zich nergens meer lam kunnen zuipen? Waar kunnen ze met de heupen los als er geen salsa meer is? Salsa en jazz blijven niet eeuwig, wat kunnen ze anders doen om op goede voet te raken met de toeristen uit Azerbeidzjan?’

Requiem werd een paar keer gebeld, nam dan op en reageerde: ‘Goedenavond meneer, goedenavond luitenant, mevrouw wenst, goedenavond mister, regel nummer 10, speel en incasseer, alles of niets, wie verliest krijgt de pot, hier gaat het verhaal dat het Stadland strijdend ten onder gaat, komt meneer uit België?’

Met het vorderen van de biertjes kwamen ze uit bij een evidentie. De branding had voor hen de weg gebaad. Ze konden niet meer zingen in hetzelfde koor. Ze waren alleen nog twee vormen van leven, verdwaald

in een stad die door het geweld van kalasjnikovs een land was geworden.

‘Fooil!’

Het regeringsleger en de dissidente rebellen waren de hele dag door met elkaar in gevecht. Om de trein weer op de rails te krijgen had de internationale gemeenschap haar steun gegeven aan negentien Nationale Soevereine Conferenties, waarvan de resultaten niets om het vege lijf hadden gehad. Het was de centrale regering niet gelukt de rebellie de nek om te draaien, ook al hadden de regeringssoldaten hun opleiding gehad in China, Soedan, Angola en Cuba. De rebellen verweten de centrale regering zichzelf het best te bedelen. Zonder onze provincie is dit land een farce, bulderde de dissidente Generaal. Zolang wij degenen zijn die jullie te eten geven, kunnen wij ons niet tevredenstellen met de kruimels. De rebellen vochten met pijlen, machetes en katapulten. Ze trokken met een medicijnman naar het front en hielden zich aan allerlei regels die geacht werden onkwetsbaarheid te verlenen: seksuele onthouding van onbeperkte duur, het verbod om een bad te nemen, om rundvlees te eten of schoenen te dragen, enzovoort. Tot het uiterste geprikkeld omdat het conflict zo lang duurde, waren ze samengetrokken op een gebiedje in de provincie dat jaloersmakend rijk was en dat ze het Stadland hadden genoemd. En alsof dat niet genoeg was, hadden ze het voormalige nationaal grondgebied, nutteloos weids, uitgestorven zo veel men wilde, met een brede rivier erdoorheen die vrijwel uitsluitend diende om in de oceaan

zelfmoord te plegen, omgedoopt tot het Achterland.

Lieden van alle beurzen bestormden de hoofdstad van het Stadland, de kleinste hoofdstad ter wereld, die alleen bestond uit een bar, de fameuze Tram, en uit het station waarvan de onvoltooide metalen constructie herinnert aan Henry Morton Stanley. De traditie deelt deze lieden onder in drie categorieën.

Eerste categorie: individuen die een dagleven leiden, veelal ambtenaren met tal van onbetaalde maanden die hen tot aan hun nek omkneld houden en waarvan zij als enigen over de statistische gegevens beschikken. Zelfs al vóór de afscheiding leidden zij een armoedig bestaan.

‘Weet u ook hoe laat het is?’

De tweede categorie bestaat uit slaapwandelaars. Zij zijn bang, naar het schijnt, om in hun slaap te creperen. En daarom doen ze zich te goed aan een drank die hen dag en nacht in een lichte sluimer houdt. In die groep vinden we de studenten, de kompels, de kuikentjes, de op winst beluste toeristen, de vrienden en naaste medewerkers van de Afscheidingsbeweging.

Ten slotte is er dan nog de koppigste categorie, de stoet van tienermoeders, orgaanhandelaren, kindsoldaten met hun kalasjnikovs, de apostelen, de nacht- en hulpserveersters, de muzikanten uit het voormalige Zaïre, de struikrovers en inbrekers. Overdag slapen ze. Beter dan wie ook weten ze de eindjes van de week aan elkaar te knopen. Doctores honoris causa in alle vakken (corruptie, drugs, seks, plunderingen, ertsen, malversaties, zuippartijen...), met de nacht als voornaamste bedrijfsmiddel.